

במסגרת רובית
 18 פראנק.
 לתשלום 9 פ'.
 למחשק חתומי
 חזק 15 למחשק.
 כל חש יכול
 להשיגו תלמי חו
 הקסיני שלי.

הלבנון

שני פעמים בחודש
 הלכנו ונכדו יזכר.
 מחירו לשנה, עם
 הספרות, במסגרת
 לרפת 14 פראנק.
 בעד תלמי 7 פ'.
 בשאר חרות 16
 פ' לתלמי 8 פ'.

הלבנון

LIBANON

מבשר ומודיע כל דבר הערש לאיש יהודי לדעת
 באשר הוא יהודי.
 כבוד הלבנון

בואו סה מחדושי תורת מחכמי וגאונים חומן וטכ"י אשר
 בבהי עקר הספרים המפורסמים.

יצא לאור ע"י יהואל בר"ל.
 שאלו שלום ירושלים עליו אזהבך.

פראנקר"ך.

פאריש. בעת אשר רבים מיראי ה' וצוורי מצותי, במסחרים חכמה נפשם,
 בראותם את הנולד בארץ צרפת לבת יתד, בראותם יחד ימים יבא, ודגם
 באג, אשר יאמר באמת: הנה בכל הטוים בצרפת בית ישראל, במותם בית ישראל
 גם הם, ורק בבתי כנסית רח ישראל תראה ותמצא, וכמו מלפנים היה נתון עירוב
 העיר בבית הכנסת תלוי לעץ כל על אחד המסמרים, ככה תהיה הרת כולה
 נחונה בבה"כ, ותחלה על מסמר אחד אשר תלודה עלתה בו, ואם לא יתקנו
 מעט מעט את משא רת ה', לא יוכל המסמר שאח עליו המשא הכבד מסוגו —
 בעת הזאת, עת לבכות, התעוררו והתעוררו איה אנשים אשר נגע יראת ה'
 בלכם ליסד מוסד מוסד חברה, שומרי שבת. יען כי ראו איך רפוייה היא עד
 מאד מצות שמירת שבת פה, והאיש הרך בשנים הבא מארץ אחרת ללמוד ולהנהיג
 ידו בלמודי המסחר, בעל כרחו שלא בטובתו והרגלו, מוכרח. גם הוא להחל

את השבת, ולחבלות היות נחתו על לבם אתה גברים החרדים לדבר ה' ליסד
הברית שזמרי שבת, והיה כל איש הבא הנה, לא ימצא מדי בואו בית מסתור
בלתי רק אם יחלל את השבת, ייפנה אל הברית שזמרי שבת, או יבקש לו
מקום אשר יכול לשמור את השבת, ועד שימצאו לו מנוח ימנכו בידו די ארוחתו
מספר ימים, — ירצה ה' מחשבת הושבי שבת' וימלא בידם ליסד ההברית הזאת
על יסוד נאמן ותפץ ה' יצליח בידם, והבא לסהר מביינן לו בכל מקום ובכל זמן,
וכה גם במצות שמירת שבת אשר היא אחת מעשרת הדברים אשר דבר ה'
באנו כל קהל ישראל, ובמה נפלאות מצוה שבת שלא הרעח ולא תגובל כלם
באחר ה' אהר צונו עליהם בתגמול עליו על הר סיני —.

פאריץ על שלשה דברים קרו בימים האלה פה פאריץ נגיל אנחנו ורבותנו
ישראל אתנו!

האחד הוא, כי הגבר שתום העינים וגלי העינים באחר, הוא גר המערבי
ואחר יתח במרחק כי הוא פותח בכל עם שערי מרחק חמישים שערי בנה ובוקע
הלונות ללשונות בני קדם, הוא החכם הגדול ר' שלמה טונק הי"ד שלמה
המלך בדרשי ספר בני עבר ושב, ושם עולם עשה לו בהב ולא יכרת, וזהו
ימים ושנים הוא נצב על גבעת המורה בעומק — ס' כורה הנביאים להרמב"ם זצ"ל,
ועתה כבר גמר, הודות לך את חכמות כפי גם בחלק השלישי ממנו, אשר הציא
לאור את גוף הס' כלשון ערבי כאשר יצא מיד הרב המורה לעדקה, והחכם
מונק יצ"ה, הגדול והפלא לעשה בו מאד, כי צרף ולקח קצת את גוף החכמה הערבי
וצא כל סוד בסוף מוקק שבעתים וכותב טחור. וכל זה אליו חרגום צרפת,
להראות העינים והשרים את צפי חתנו ואת עומד בסדר חכמותיו ואת יקר
הפארת גדולתו של ר' משה בן מיימון את אשר דרש דרש משה זה בחירה
משה בן עמרם, יהיה כל החכמה נעמד ואמר על ישראל זה עם רם! עם הבס ונבון
תגוי הגדול הזה! — ועוד יתרת עשה הרב מונק גר"ה, כי על כל דבר הקשה
העיר והאיר ביד חכמתו הרבה והמנובה עליו מיד ה' עליו תשובה, ופרש הדברים
כשמלתו, המור גדול ורם בנה הוא באמת ילד תעקל! ופי הוא אביתו? איש אשר
זה מעשרים שנה חפץ ה' רבאו גיטורים של אהבה, וקמו עיני בשרו מראות
ועיני רוחו נפקחו עוד ביתר שאת ויהרעו ובאורו נראה אור בהיר כשתקים. הלא
תגיל וחשיש נפש בנו מיימון בנן ערן כי הגדול והפלא מונק לעשות כהחכם הזה
חפד עם ספרו המורה עשרה כוננים, מאשר עשו עמו לפניו החדיו וכן תכונות —
ולא חסר מעותה, כי אם עוד חלק רביעי אשר בו יאמר האדם הגדול בענקים
מו"ה מונק גר"ה להראות לנו עוד את סבא העיר חכמת הרמב"ם ז"ל ולפתוח
לנו את שערות ודלתות הנעולות. אמר בן יאמר ה' לחיותו, להאריך את ימיו ושנותיו
בטוב ובנעימים ולחזק את ידיו ולעודד את רוחו, ויכלה את כל מלאכתו זו הגדולה
הבכירה ואת כל אשר יס לעשות עוד למען הגהל כבוד לחכמתו קרובינו כ"ע,
יעינינו ראות ושמחות! —.

הדבר השני אשר שמח מאד את לבבנו, הוא, כי ה' בוחן צדק, כחן לא עליך,
אשר יכחן פאר מניא! בחיבל החכמה ובמקשר הצדקה הוא האיש הרם והנשא

הגבר הוקם על לוחם פטמן לישראל חובב עמו ואוהב הכריתא, והחם הרב, בלשונות מורה ומערכ, אול הנערב מוהר-אברהם הכהן ה"ן נתן את בתו קלית בת-יה הבת המשכילה, ושבע מחוללה, לאיש יקר מוחמה וחכמה, והיא המליך בבתי משפט, בליץ ישר של פוגד פשע, ותנא נקוב בשם: ה"ן-ד"ר, וכשמו בן הוא, הן ה"ן הוא משותף בלשוננו לכמה דברים, כמו לאמת הרבה, ואשר יאמת היא אמת וצדק, הן שלו צדק, ה"ן יורה גם

שאלה, והוא הסניגור, יקח דברים נכוחים והם בהם את הקטטור, וישאלתו לאמר: הן היחה בואה? — ה"ן מורה גם הקריאה לראיה ותבטת קלב, הוא חכם הרואה את הנולד, והוא משבילאל ד"ר, וישען: שפשו דל, פלמי דל, ולפני לא גבר שוע לפני רל, והיה לרל תקות על ידו; וכל זה יעשה לא בחיל ולא בכח כי אם ברחם ה' אשר בו, כי עינו למדום דל, רוח ה' ידבר בו יסלחי על לשונו ועל דל שפתיו, ואני הפלח: כבוד ב ה' וזהנר דל, לעולם לא ידל, אושרם ועשרם לא יחל, ושלומם ירב וטובתם לעד יגדל! — ויהן ה"ן אברהם הוא אברהם! יהו לך ברכה אברהם, וישלם לך בעל הנסולות בכל צדקה פורניך גם כיום תחנה בתך היקרה מב"ה, וכל ברכה איבד אלך הבוא, וזהויל על ראשך, נזיר אחי! וקורב לביו ומעמקי נפשי אקרא לה, ביוסקי ה' ימים רבים על ימך, וחיים רבים לתפארת ולכבוד לעמך, יעניך ועני חברתך ואשח ביהתך הנבירה הישרה מב"ה, תראנה עוד יישוע ונחמום בכל יצאי תליץ, ורע בך ה' וגם שלישים וגם רבעים ילדו על ברכיך, אמן! — *)

ושם האחר **אליעזר**! אלישוע לו חובב עוד, ויהנו עליו את הערות זאת הנזר, וימשחוהו לראש לכל ישרא אשר בצרפת, ואמרו: יחירבי **אזידור**, דבר לדור! ת"ה הרב הנדל ד"ק פארמע עד תיום הזה, והוא נבחר עתה ונתעלה להיות למנהיג לכל ישראל בכל ארצות צרפת. בו תהאמת הפעם המאמר: כל הכבוד גן הכבוד, הכבוד רודף אתרו, אנכי הוראח כמה בורה הוא מן הכבוד חסיד, ואנכי הידוע ועד כמה ברח גם מן הכבוד הזה להיות רב כולל לכל בני ישראל בצרפת. כי הרב הנכבד והיקר הזה הדרשן המפואר ורודף צדקה והסד כל היום כש"ת מו"ה אליעזר אזידור ה"ן, הוא איש ענו מאד, ואמר בלבו עשרה זואינת תולטת, וכפלי החכם הנדל מונק שדח' ובפני אטר הרב הזה"ה הזה יח' מי יתן ויהי חי עוד תנאכ"ד מו"ה אולמן וצ"ל, ולא באה עלי תצרה הזאת והעל הכבוד הזה, לא רבים ימצאו נוחים וענים במקום גדולתם כמו הרב המופלג החכם השלם הזה יח' כמותו י"ב! יצנע לכת עם אלקים ואדם, ודעתו מעורבת עם תבירות, על כן היא נוח לשמים ונוה לבריות, וימצא הן בעני אקים ואדם. ואם בימים הקרובים כבר נפסקה הלכה קצתהם ונחיתם לבריות ונתנת

*) כל העם מקטן ועד גדול סרו תחית הבית הכנסת הגדולה לרחות ביום תחומת גת הכסודה, ה"ן, כי הובלה שם לחופתה, רק חכמי בצלי לא יכולת ללכת שם לרחות ולשעור ביום שנתת לנו, כי החלתי לנו, הנה עוד נפשע היה יצחק וכן הסות, בדרך ה' כי הקיננו עתה לעבוד עוד את עבודת תבטת יצחאל, על כן יצנע לכת ללכתנו זה הגדול ה"ן תפארת בתי תפלה, ה' יוסף לו ברכה על ברכה לשלם! —

להם חכמה ויבוכה על הקפריסם, ואם כי גם הרבנים היו שונים במעלות התורה והתכונה עמדם, ואולי על עוד במעלות האלה למעלה מהם, ואף כי בימינו אלה... הוא רבי אליעזר, הוא משק בית הצדקה ושני עמודים ימין ושמאל לחסד, לא יעף ולא יגע מעשות חסד ואמת לכל דורשי טובה, וטוב הוא לכל, לאורב ולשונא. הוא לא יאחו במדת קצת מת"ח דרדנו, אשר מגיל המדות הטובות שמנו הכמים לחכמים יחזיקו יותר במדת ת"ה הרעה לנקום ולנזיר יותר מנחשים השופים.. הוא נקם לא ידע ושנאה כל יטור, אך שם את נפשו כדם ה' צבאות כדם האהבה והרחמים גומרה, וזה לא אמת לצבילכבוד ועל ראשו לעטת תפארת! — ומי יתן והרב אשר יקם תחתיו על קהל עדה כ"י פה פאריש וא כעקבותיו, יתעטף בענותו ויתלבש בצדקתו וחסדו לבית ישראל לכלל ולפרט! — צלח ורכב אדוני הרב ה' אליעזר איזידור על דבר אמת וצדק! עליך נחקקים המקרא: הוצק הן בנפתוחיך על כן ברכך אלהים לעולם, לשם נפשוה אהת חכם באמרך כי נעמו ורבו משמן רדשותיך היקרו ומסמריך מיכר השכל ידו כטל. חגור חרבוך על ירך גבור הרוח כל רשע כסל חרבו! הציץ השננים יפלו בלב אייבי עם ה', באשר עשית מאז... "כי עליה להלחם מלחמת עשדמימים ימימה, ולכת יהודה תורה כי רק אז תקרא בצדק תמימה, אם לא רק ממשיכות נהב לבושה לבד אך כל כבודת בת סלך פניו ה' — אמור לתלעמעי בת צור ישראל! וראי הרכך בהכמות עם ועם, וחסי אונק לחורה אסך, ואל תנשי בית אבך ואל תשכחי עמך. לבי, ולב כל הישרים בלפתם עמי, נכון בטוה, כי הלך סהיל אל חיי, וספור ידים בטון יסעי אומק, חק ואמן אל הודא ואל תחת! וה' יגדיל כסאך כסא אלהים לעולם! ויאריך ימך וחייך ומי יחיי נות ביחך הרבנות הצדקת מב'ת, אשר גם היא חמיד מעו ומגדול לצדקה וחסד, יאריך ה' ימיכם ושנותיכם, לטוב ולכבוד עמך, ואור ה' יצל עליך ולא יסור מאהלק, וסאורך נראה אור, וכל פה יקרא במוני היום יהי לעולם הרב איזידור, ושמן הטוב משמן יזכר בפלדור ודור! אמן. חנה כי בן חשאל ותעלה מאת ה' נפש עבדם טיבדם כבוד ורואי לתת לחב מעלתם ואוהבם בכל לב ונפש הצעיר בעמו

ע' ביאור וק"ש.

רוסלאנד

היהודים בווארשא.

(התקד מכ' 22)

וכספסלו יעל גם בניו, גם על שדמם לבתם ורועים אהבת החורה וחכמה ומין האנושי יחד, כן בניו לוקחי בנותיו. ויען כי בניו אינם פת, ואינו סביר אוחם, וכבר אמרתי שלא אדבר בשבט אדם או בגנות איש או אנוש, מפי השמועה, רק למראה עיני אששום, אבל זה יצא מן הכלל כי למיפרסמות א"צ ראי' וזה בנו חרב המאזה"ג הו"ב מפירסם מו"ת ישראל ג"י מיזילש אב"ד דק"ק שערליץ, אך כי נטה מדרך אבותיו אל החסידות. החנן הראשון הוא הרה"ש הגביר הנדיב ר' ואב בלומברג ג"י, הנודע בגדבת לבו לכל באי שער עירנו; כנה בית הכנסת ו בית המדרש, בנוים לתלפיות, והוציא עליהם יותר מעשרים אלף שקל כסף

לזכרון צדקה לנשמת אביו ז"ל, והקדישם קדש לקהל עם ה' פה. כן על נדיבות יקום ראשונה בכל עת. — השני לו, הרה"ש הגביר הספורסר פנחס עפשטיין נ"ל, גם ביתו, בית נדיב יקרא לכל, וירו פתוחה לרוחה. — ואם כי ברכם ה' בעושר לסבוד גדולה וההללה (ויסוף ה') להם אלף פעמים (!), נאה ונאון לא ידעי, הורה וחכמה יאהבו, גם בניהם זרעם למיניהם ינחום על מי סנחות חורה והשכל יחר. — גם השלישי הכי נכבד, והנה עתה פה, כי בא לראות פני הארון חותנו הרב הגאון נ"ל, ה"ה החכם השלם איש מהרלב הגביר האברך מוה' זלמן כהנא דרב כהנא רבא הגביר הספורסר הנדיב הנכבד איש אפרתי רחום ומוקיר רבנן (והיו לי' חתנך רבנן) והאחד המיוחד חתנו הרב המאה"נ נדע לנאון ולתפארת מוה' משה וואלדסברג נ"ל מוה' ליב כהנא נ"ל משועי ק"ק יאסני. גם דור השלישן מהרב הגאון הנ"ל בא בקהלה' לנאון ולתפארת, זרע קדש יקרא, זרע ברכה' בכל ! וכיחוד זכור אוכרנו לשוב את יד"נ נבד' הגאון שי' אשר הירט בחור בעם כחן ושכל טוב ביתרון הכשר חכמה ורח"ה יחידא, ה"ה האברך ההר"ף ובקי יר"א מרבים משכיל באמת מוה' יהודה חיים מייקליש נ"ל; אם כי צער לימים הוא, עיד לא פעל ועשה עלי הכל פעולה נמרצה, ככל אלה, יקרת רוחו ותומת נפשו, המה הביאוני לזכר על אדוהיו להציב לו יד ושם לתפארת ההלל — כמעט ימי היו (ה' יאריך מיתריהם!) מלא חדר' לכו חורה וחכמה חרבה מאד, גם למד לשונות שונות, וידעוה רמות גשונות אסף בחפזיו, ועל כל אלה, יראת שדי עולה על גביהן. ולא לבד בסורה חכמה ומדע דבק לאחכה, גם אהבת האדם כאשר הוא אדם תציץ ותפרח על חלמ' לבנו, פרחת אף עשהה פרי; גפשו המושכלת היא גם מרגשת בצרות וזלזול ולהושיעוהו בעת צר לו בכל אשר לאל ידו, טרברית פיו ינחמהו, יבנדהו כספו ישיעוהו. החורה החכמה והיראה המה מיישרים אירוחויו, והשלשה מטיבי לבו האלה ישימו מעשים למשוך לפניו לא יגף בלכתו, ירח לרה שלשה הפרחים האלה, אהבת נפש יאהבתו כל רואיו, אהבה נצחה אשר לעולם לא תכזב וכן אהבתיו גם אני.

וזה כשבעה ירחים אבדה עיר ווארשא וכל ישראל אבדה גדולה, אמן יקרה מגדל חמה אספה נהנה, איש יקר המציאות, אשר פעולה גדולה וגשגבית פעל בכל גלילות ארצנו; איש דגול מרבבות קדש, אשר אחריו ינהו ויקוננו כל בית ישראל זוכרו לא יאסף סלבם. ולואו אףאם איננו חי אהנו פה הזמן, אדבר אדוהיו וזכרו גם מפי ימורך — הוא האדם הגדול בענקים הרב והגאון צדיק מפורסם מוה' יצחק מאיר זצוק"ל; עיד בימי נעוריו, כבר שית ובר שבע יצא שמו להללה בשכלו המחודד עמוק עמוק מאד, וגאונו ארצנו הללוהו וירוממוהו לנס על כל בני גילו; הוא היה עולה כליל לה', כל עתותיו הקדיש לחירה ללכדה ולעשותה. גם דרכי רבני החסידים מצאו חן בעיניו, וכתה את רגלו עד לזבלין קאזניץ, פשיסחא, קאצק ללמוד דרכי החסידים מרבניהם שם, ואחר פטירת הרב האחרון הזה, נתנו עטרת רבנות החסידות על ראשו, והוא נהלם על מים חיים ממעין שחור, ואף חכמתו הגדולה עמדה לו למשך אליו לבב כל החכמות,

בי עלה על כלמו, ולערך שלשים אלף הסידים רעדו וחלו מפניו, ואף יתר פלגיה החסידים כבוד ויקר הלכו לו. והיה גם עשיר וסוחר דין ושופט. כסף פרום נפש לא לקחה ידו ולא נחזק כמים עינו, את הנשים לא נתן לבא אל חדרו להניח ידיו בברכה על ראשו, ואך מרחיק שלה ברכתו אליהן. גם לא הראה אותה ומופתיים, ודועו לא משלת לו לקטנה נפשוה ביד הזקה, ואך ציץ גור קרש נשא על מצחו, וכל הבא אליה דבק בו לאהבה ויראהו. בטרם נשא על לבו את האודים והתומים יצא לבקר העיר הזאת, ואחרי החל החסידים לריב לרפוק על דלתותיו העתיק אהלו והתגורר בעיר גור עיר קטנה, ואותה איה למושב לו כי מקום אבותי היה, ושמה נהל צאן מרעיתו, וממקום הקטן הזה פרש מצורתו עד כהל גליתו לחגיה שלמים ולהשפיל גבותיו. — הוא היה עזר וסער לרוב הגאון הג' רפה לכל מילי דמיטב להוציא מהשמותיו לאור, ולא נתן את החסידים להיות לשמן לו, כבוד זה את זה לעין רואים, וגם בהתבודדם, אחכה שאינה—הלוח—ברבר שורח ביניהם; וכמו פעמים שמעתי אנהה בשכרון מהנים מהרה"ג רפה על מות האדם הגדול הזה וצוק"ל, וטרגלא בפומא לאמר באנהו: "אוי לספינה שאברה קברניטה". והסתלקו צינה פני שלשים אלף איש, ונפלגו לפלגות שונות נפשו למשפחותיהם עדר עדר לכדו; אלה אחוה בכנף מעיל רכ אשר כבר נהג נשיאותו בכבודות בחיות הרב ז"ל בחיים חייו, ולה בחור להם רב הרש, ומהם אשר יטאנו להתנהג אחריו כי אין להם ממלא מקומו, ויושבים בביתם ברד וגלגל ובהל החסידים לא יבאו. — סגולה יקרה היתה להחסידות, ונאברה ממנה, ימי ידע סתי חסידה חבורה זו זכרו ביד וינות בשום על משכבו, ואנחנו נשוב ונראה את גדולי וארשא אשר חיים אחנו, (ה' יארץ יטיהל). וארא איש גדול מורם מעב הוא הראש כהלגברי וארשא, הרב הגאון הגביר המפורסם מוה' יעקב גונדרייט ז"ל המפורסם בחיבוריו הקרים, תפארת יעקב" על הו"ט על הל' גיטין [ובקדוב יצא לאור עולם גם חבורו על חולין], עמק גדול במסארי מונח הו"ל בחראתו אור הפשט על נטק, שמה יראה נפלאות מעקשים למשור יעש, מעשה הרפואה הפלפול שנהא נפשו, דברי הראשונים קדושים הזות לו לא יסיר מהם ימין ושמאל, אך האחרונים לא הנישו עשתנותי לנהשתים מבלי להשנות אחרי דבריהם, קובע עהים להורה ללמוד בישיבת חמשה שעות בכל יום עם בחורי חמד הבאים להסות חתת על תורה ומקשיבים בקולו, נוסף על זה הוא טוב הסוג ורך הלכ מטיב לכל שואל, עיד' מנעורי הקדוש עתהו להירה ולתעדה להמכה ולסערה וער הים לא ירפיה וכל מחוקקה יאהב, וכו' התאחדו תורה וגדולה, אכן גור הוא לכל ילידי וארשא רובם ככלם יאהבוהו ומרלל יקראו לו האמה היקר על מובל' לכבד, תרמית הפאליטק לא ידע, פיו ולבו עזין, מחשבתו ומשפטו בלבו אותם ישא על שפתי קבל עב; לואה גם רבות רעות שבעה נפשו מאיזה כהה החסידים כי מלחמה מזהה לו עממה וזכה דרכם על פניהם לאמר: לא יזה דרך הקדש המורשת לקהל יעקב ולא בתורה וכפחות יעשו — וכן תלמידיו הרבים משפחתו הנשאה ומצדעיו ואהביו בדרכו לט, להגור מדרך החסידות אשר אינה דרך כבושה לרבים — וגם החסידים ישיבו אל חקו

הרפ"ה ולהג' הרבה כבודם לזכות אש וגפרית על כל מחנדים אף אש וגפרית ארזים גבהו וחסון הוא כאלים ומי תקשה אליהם ישלם? — (ישראל עזרם שבאומות, הסידים במשאל, הארשא בתסידים) איכן לשוא יקלעו חציהם אלו כי הירחו מנן בערו לכלי יספילו כבודו וכבר יצא טבעו בארצו לנאון ולתפארת ומתנגד אל החסידים, יכלם יזרעים כי אך מצינאחם אותו יספלו עליו דברים אין להם שחר,

גם עוד ישיבות רבות בזה גדולת יקטנית וראשים עליהם ובהיכם הרב וכו' כו' ירא אלקים בכל לבו מו"ה זאב מענדלסאהן נכר חנאון הגדול המדת שלמה וצוק"ל אשר היה אב"ד פה לראשונה, הוא איש ישר דרך לפני אלקים, ישמור חקי למדני באין משבת, ורב צדקתו יסנעו בלאהוב חכמה ובחברת אדם לא יבא וגם הוא עשיר וסוחר, ומו"צ בתנ"ך אין כסף ועל כל דבר קל אשר לא ישר בעיניו יקצף ירעש אף אם הפוסקים יחירונו כי אהוב הוא חומות יחירות גם אשר לא שערם הראשונים, גם הוא בחלה נפשו בדרכי החסידים וקראאנארתם מלא — וכן בגז וחמני חולבים בדרבה, וחמני האחד המיוחד הוא ידד נפשי האבד הרב החריף יר"א באמת משכיל על דבר טוב מו"ה ישעיהו חיים נ"ג גם הוא בתוך ישיבה של בחורים טיבים ושקד על התורה והחכמה יתד. (ההמשך יבא א"ה) מוכנו הנחמין

חוכמת מגולה מאהבה מסתרת.

לכבוד ... מוה' יחיאל ברי"ג נ"ה המו"ל מכתב העתי הלבנון.

פני ברא אלקים הבל כלה, בנות מתנגדות שוררת בחוכה, אשה את רעותה דוחקת, ולאחותה אומרת: פני דרך, כי לי המשרה, וגם היא אמרה חשיב לה: לא — לי המלכה והממשלה. כן בהבריאח בכללה, כן גם בפרטי אישיה; כן הוכבים במסילותם, עד חלקי הטבע היוחר קטנים הנקראים: העצמיים הנפרדים (Atomen), ילחמו יחידו מלחמת עולם, וכל אשר הראוינה ענינו מן הכולי שן וסגולות מלכים מעשי מלאכת מחשבת עד תבואת האדמה וכל הוצאותיה, ישל מלחמת הטבע הלא המת, אך ירחם עשו חיל, בדבר ה', לבנות ולנטע, ועל פיהם יצאו ויבאו כל בני האלקים —

גם האדם מבחר היצירה, כאשר גופו מן יסודות שונים הנוחה, ובמקרהם יקרה גם הוא; כן גם שכלו כאשר הוא אדם, דעות שונות לו, וכל היום לחם ילחצו — ואם גם כל איש שלום יעשה לו, והה כל פרי הסר המושמח, אך שונים המה הנאי השלום, האהר קנהו בקרבו על מוכה ח' האות לב, והאחר יזבח לשעירים כל חלק טובה אשר נחנה לו סמרומים למען יתענג על תענוגות בני אדם כשדורות לבטן כן יתפרדו הלבבות וישחטו הדעות — אלה המה הסוגים הראשיים, והסוגים יתחלקו למינים שונים, והמיעוט לאחרים עד ביאון מספר ואל נרטה, אחרי אשר אך בעה אחת היא האמיתית, בלעדה כלל הבל ודעות רוח, ואין יתרון בהן, כי מה' לא חצא רעה מוחלטת, וכאשר כחם תשונות מבצע

הגשמי. לתכלית אחד יעשו מעשיהן, וגם כח המהנדר העוזר להוציא כל דבר לפעול ולקיימו, כן גם יעשו השונות אשר ילחמו מלחמת תנופה בשכל האדם, ואשר יפרדו מין האדם לבהו מהחלקות, והכחות ליחידים נפרדים, כלם יובילו אותו למטרה המכוונת מיוצר כל — כי זאת ההעדרה על הליפת תול תמורה הדעות לקיים כל דבר. ע"כ לא ידע לבב איש בשמעו דעה נגד דעה, או בראיתו מעשה איש אשר לבבו פונה ממנו, כי תמשש לאלקים הוא, ולנו אך הסתירה — ואם ימצא את לבבו נכון, להטות דעה חברו לדעתו, או להיכחש על מעשיו אשר לא טובים בעיניו. או כקול דטובה רקת ישמע דעתו ותובחנה, לא כהטון ימים יהמון רגשותה עת דברו, כי אז כפלים אשמו — אם נפשו לא הציל, וכי אולי בשפתו דעת אשר בנחת נשמעים, ה' ביכלתו להפך כחומר תוחם דעה ומעשי דעתו למזכה, גם אשמו בראשו כי כי שסחו לשפט אבדו לפעור פי לבלי חוק על דרכי איש ומחשבותיו — כל איש אשר ישום עין חידרה כמשפט התורה וטובתה, ועל דרכי העולם ומקוריה, מקנה כי יעיד על דברו אשר בנים ונכוחים המה, וכי זאת חקת התורה והטבע שניהם גם יחד, ומכנה אין לפון ימין ושמאל — ואם זאת מצוה לכל איש פרטי מה עוד גדלה חובה האיש המביא לדפוס מכתב עת, בו נאספו דעות חלפות, גם קוראים שונים לו — חובתו הראשונה להיות כאיש הבינים — עליו לשמור רלחי מכתבו מהפחותה לכל יבוא שעריו מרברי דופי נגד איש פרטי אשר נקי הוא מאשמה, ויותר עוד נגד חכרת אנשים, ואם יצא איש לבקר, הצדק אתה, אך בלשון חכמים, ולא ברעש ה' — אז גם הנשפט אי יורה מאשר חטא, או צדיק את נפשו ; ובה יבא כל איש בשלוש מקומות — תחת לא כן עשה איש נכבד, כי איש המהלך נשקף בעצי הלכנו, ויבוער כיערו וקרמילה, ובקראי את הנוטר 15, עמדתו משהאח, כי בפתח דבר הוצאת חרבך מחצרה לישע. אתה המהלך בגי כולל ואלץ נגד איש ב"ק, אך במעט רגעים שדה הקטל חבת ונסבה, ורבים חלליה מהללי רעב — הכית מחצת ראש כל רבני ואלניא — הרנה איתם באפרי פך. אין ברצוני להרכות דברים ולתזכרך על דעתך מן החסדים (אשר כאמת דעתי כי טמרת כונתם וכנת ראשיתם הוא מטרת היהודים), כי לא פה מקומו. אך ממקום חברת המדינית צאתי חסם נגדך — ולא כן דרכי המוציאים לאור מכתבי העתים מכל העמים ללשונותם, תמה, שימו טחוסם לפיהם.. יותר עוד אתה אשר חמד חלחם מלחמת התורה והיראה נגד אנשי זמן החדש הנקראים "החללים" והמה נזרו אתור — אך פראות מטרך, ואך לא ידעת אם לא שמעת, כי רבני ואלניא המה צדיקים וראשי דורנו, וכי רבנות ישראל, כתובים ישרים וחממים מופלגי תורה ויראי אקים, חסמים חחה צלם, ונהנים טוים — אנשים כאלה רחוק מכל הדברים אשר אשמה אותם. וכו' הוא יאמן לדרכך — גם מטרך אשר הצכת לך בתבאך-המכתב מירושלם חובב"א להציל העשוקים מד עשוקיהם ב"ק, הטאת, כי בגקין כפי הרבנים הצדיקים אשר אתה אשמה גם אתם בהערך, ירחק גם הוא וצטרך — תחת איש יקר, שמע נא לעצת ירד נאמן לכל דבר טוב ומועיל אשר אך טובתך וטובת מכתבך העתי הוא דורש, וזה לך האות בשלחי דברי אל איך —

אז ה'לך לבמדך דרכיך, ואז תשוב — וגם מבחנך ימצא חן בעיני כל קוראיו.
דברי המצפת לתורה קרן ישראל
ווארשא 1891 * ע"ק ד"ס שבת תכ"ז ל"ק. *

[illegible]

הד שות שונות *

בעיריאטולי (Joinville) מת הרב מוה' פראנק ביום י"א לחדש דנא, בן ק"ה שנים ועודאית חרשים, ונולד בעיר וילנא, והיה רב ל"שרא"ב"ק נערשטהיים, וזה איזה שנים אשר ישב לו בבית נכדיו בעיר יאטולי. עד יום מותו היה בריא אולם והיה הולך לפעמים כרגליו כמה פ-סאות בזמן אחר. כל הושי האדם לא אסר גם לעת זקנתו, היה קורא כספר בלי כתי עינים. גם הכתו עמדה לו והיה דירש ברכים חורה ומסור. והפלא היחיד גדול נראה בכנריו, כי נוהר לשטרם שלא ימצא רוב עליהם כהאי צורכא מרבנו. הנעכ"ת."

[היהודים בבני-א.] אחד מהזרים מחברה המסייער אשר באמריקא, שם
עלה מארץ כינא פנימה, והוא יוספר כי עבר דרך עיר Kai-fung-fee היא
העיר התיחה מלפנים עיר הניקרה, וימצא שם את היהודים בסעוד רע, ונאבד
להם שם קהל והנם מפוררים, וכיה הפלחם הרב ושם. ובהך הכה' כנ' ס' א' /
מפניה. בזה האחת השנה אשר נבנה הבח'נ, חתת ממשלת המלך ממספחת
Sung (הוא שנה 1163 לס'ה), גם פתח על האבן השנה שבא לשמה בארץ
סינים, והיא כשני מאות שנה לאחר לדה משיחם. וכבר השני של האבן פתוח
השנה אשר בה חזקו את בדיק הבח'נ, חתת ממשלת המלך ממספחת Ming
(זה בשלש מאות שנה). — יוספר ער, כי נודע לו מהיהודים שער נמצא שם
שלש מאות נפש אשר בשם ישראל יתנו, וספח לו כי ענים ודלתם הכריחם למכור
אח מקום הבח'נ וכלי הקדש. עוד יש להם איזה ספרי ישראל וספר התורה
רק אחד. דבר עם בן של הרב האחרון אשר מה, והוא עוד יודע לה'ק, ובמותו
חסית גם היא. ספר קורא מקרי הדורות אין להם. הית דם ימצאו בדוהק, את
שלח'נים, ואלה מוכרי ירקות או מלבושים יענים. (המנויטער)

כבוד הרבנו

קנאת ה' צבאות העשות זאת!

ראיתי בחדר סגור חלומות כי 39 סופר עשרת אלף יבוא לחקך את רעהו אשר הטיל דיו, ולפניו מרע על מדורי תפלה הקדשים שהדפסו את החדש לבית תפלה ההדסה בעיר הגדולה ברוקן, שהסירו עומה ה' גרסית שהם עקרי ויבדלו את ישראל וקול הסופר מהלך לרוח היום וזמנות לשוני המתחכבת כחומר חורם דולה לזאת ידו כל הדעות וסוכה ליתן ולשפאל, וזה סגלה הגיון לבני ארץ רע נשינו על הסנה, ואין להשיב אחרי שגבר נעשה, ובהתהפכו מבלע בשעיות לשון דברי און ותפל, בלחור: שאף הוא הוא יודע בכל אים וכול להתפלל לפני ה' ולקרוי כספן לבנו ואם יודע את מעלות התפלות ואת מקורן, וכי גם התמידים כי שני יקלרו את התפלות והקירו את הפיוטים למיניהם גם את הזכרות גם את הקדושות ומיוחד להם כי אין להם זדקה לשפוך שיחם לפני ה' כדכונס, ומה עשה האיש הגדול אשר הניחם בפניהם הנ"ל? הלא גם הוא שם את התפלות הלא גם הוא חסר בנסים ולנלשנים לחסר מוטאים כי הלא גם הוא קלר ולא אשר בעה מפלות כי כו". חלה דברי בלע בוקס ויודע עד ההחלט ויודע עד שאלו תפלות, ובמשי אחיזעונים אשר גברה בחרמת הכתובה — פליעק — כל גם הכומר הכנס הזה לזקן עיני עם הארץ ההולכים לתום לעשות חסדו אמן בכל בחס ולא ידעו ולא יביטו כי עת בסיר — בללו תפלות ישראל וסיר העבודה לא מתעק בית ה' הלא מן הקדש, לא ממקור באמן יאמר, מקור תפלות ועשין כדש אשר יבנו מיתון, והרעות ביד כל אדם להסיר ולנרע לבלע ולהשקית ולהסיר לו תפלות בלחור — ועל זה הביא שני עדים גדולים בפדים ובאמנים, עשורי הרוך לבית ישראל, התורה והעבודה, חלה מזה ואלה אשר נס המה עשו בנסים התפלות כדכונס חסותה פדיות ואת התורה התבנית, ויהיו גם התמידים האלה בלעד מהם — זאת הדעה הישנה תפלות דברי הסופר ההוא אחרי התבוננות מוט.

על זאת הקיבלתי ונשתי לא ערמה לי, מלאתי עברה וזכרתי לבי בלש תנעה וכליתי מוקדי עולם — אשר יעז אים בשער לתפלות דברים על עשורי ישראל החפים ובקיים מכל אשר דבר בהם; אך אמרתי עי קום לי עם ערעים — ואכבי הדל בלחור ישראל, חלל בשלתי עיני ל-ההרים וראויות כנחלים בנקרת הבורים ואין אים יאמר מעקומו לדבר את אויבים בסער הלכנת, לענות כסיל כחולות, עשיתי על התפלה לראות מי יחלש על גבעה הלבנת להגיד דבר סיק התורה, ומשפט ישראל, וארח עד כה ואין אים מוכות, ומרצני ישראל אין עשיתי דבר, ולא חלש לכלור עוד ברוחי ואמרת יאמר מה נחללה, ובמקום אים ת"ה אין חולקין כבוד, ובמערבי העלמות ראיתי שבמקום סכנה גם ההדוים יקפון להרים כס, ידעם בקול ולא יצוהו, ואחזו היום בשם אלקי ישראל ואלה בראש להרים קול והושפע שמו.

ואמן: ואמר שכל העולות נכבדו ר"ל — בבני וירושלתי — אהם יבדלו התורה הבטחה והעבודה, יודע ידעה וסורה וברוכה, אשר סדר התפלה — במועד ה"ה בלכות וק"ט ובלכותיה, אכני ככה"ג מקום והם נחור ושיעמו, איבני פירך לזין כל המקומות ב"הם כי ידעוים לכל מוכן עם תלמיד וכו' בהר"ה ש"ק לתפלות בשם הירושלמי: שאין לשנות משפט העברות דסדר שמה עשרה מקום גביתם — הינו כס"ג שהיו בימים בעה כחלים, ומני אן עד הדור האחרון, הזה, דור תכם בעיית דור מה כמול לא העז אים משהאל לדבר, עליהם תועה ולהסיר מהם אשילו בדין חסד וברכה חסד, וזאת בת הקדושים אשר לקחו להם ליד אשר והסליכו מהם רוב חסד שבע"פ, והסד חלק בדני מקהילת ישראל ויותר יהיה לו להסיר הכ"ל להיחז פדים וכלל שהקדושים הטובים ממנו ומאלה התמידים שהם חלוצים ביסודי הדת וקרי' ומחזיקים בהנהגת מלכותם מחקק, חל חלוי גם בחלוצותיהם

זכר קצום וגלילה ישראל וזאל לא ערד להם]. וידוע מי שטעה בברכת המסס חטלין (פסעסיר) אחרי חייסין שאל עין הול, אף כי העמקה לוגירי, והנה אלה המדעים אשר הסירו חסות המסס וחסו הולטו ישראל וזכרם! ופרו חומת ירושלם ומחית קרן בן דוד ובעטו בעבודה, וזה אשר עורר הלב חייסין שפדים הול אין להם חלק בדת ישראל ואל תקנה ירושלם, לא תחובה בעמית אלקי יעקב, ומה להם ערד במחלת ישראל?]

והנה אם נדעו אנשים או עדה מוסר ונעו כלם בזה בעל נפשם, אין לנו לעמוד כנגדם ולהחכות עמיהם, אחרי כי רבו היום הקהילות והעשרה על רחוק יעשו וצב יוכלו, כי אין עוד ישראל לתחות, וצוה בשרנו מן הערבות, רק אחרי: ואל בעל הכרס כו' ולכן אין דברי עם חלה הידועים ועשירים, כי יעצרו, המה ימלאו פיהם שחוק ולבן, וישיבו לתשובה — כ"ש דפקר טפי — וכן לא נעתי לדברתי וכן בזה חלקים חדשים ועשו להם תפלה חדשה, כמקצת ונאמרו, כי לא הורשתי, אין לא יזנו אחריהם ויעצו בית ישראל הכבדים מרחיקי הדת: ומאמרי החזרה, כי כל אשר בדם וישראל יבנה יעצו ויבן כי לא זו הדרך בחד לו יכ, ולא זאת העבודה לשרת סגולתו, בקהל ישראל לא יתבטל ולא ילמדו לשונות זר עובדותיהם, — עניניהם עתה מתקיימים בתורה ובשמים שמי שרשית לחם עיני כל ישראל — במעשי השביעני גם הנה עשו להם סדר תפלה ובקשות וסירים בלה"ק למען נפש — לאמר: יהודים חלקים חלבונו וישרת ה' אחריה ומשפחתם ויודעים זקני ע"ה ילדים רבי — קטנים נאמרו — השכל אשר לא יעשו ולא למדו דת ה' יתורת ישראל, ומקצתם באמת גם זאת עבודת חלקינו יתחבב, חלקים חלקים דברתי למען לא ילכו בהסיונותיהם מנינו דרך חשך, לא יעשו צדק יסכים למעלהם; ועברתנו להגיד לבית תפלה: הרהר, פשעה, ולהסתכלים בסדר ההדס, סתתתם, כי את תפלה קרה, וסדר עובדים מתעב. בית חלקי יעקב לא ימלאו כחלה ונידונה קהלת יעקב לא ידעו כי מרחק עליהם עול החטרה והחליבו אחרי גיוס המעלה ועבודה ישראל, כפרים בחורה ובחור חלקי יעקב וחבמה מה להם — ויחלבו פדח חלק: המורה דומה לכיפה של אבנים בין שבתרועע אחד מהם כמרעוש כלם! ובגם חלה סביר כדור חמש וחמש ועקרו כל יסודי הדת ולא המחו חקן על גבי חקן עדי היסוד צם. ואף שהסופר ה"ל ללון חזק לו ולעם נח על דבני אונותיו; האחרים שאין לבית הקדשה הואל דין קדוש ביה"כ; הם ללבים הוא, ילן! ואמרו בזה זבדן סאמר בי און קדושת ישראל, הנה עלינו ואין להסירה מידה בה, עתוללת הוא חק אם היתה נכנית בקדושה בנית שלמה, ומקרה חלה הוא:

[illegible]

חזירי שלח לשנות מעט מעט שחקני חז"ל חלי' שיכני קל, כעו כר"ה ועש"ת שנהגין לחתום בנכרה השלום, עשה השלום" והוא ז"ל ספק לחתום, המבדך את שני ישראל בשלום" כנסתהם בעלם וראשונה. וכן נהגין ההולכים בעקבותי, וכפרת העבודה המנהג ב"ט באומות, ומעצב במוסף חותמין, שאותך לבדך בעבוד" והוא ספק לחתום המתמיד שכיפתו לבין בתיקתה. וזה היה דברו והנכסו בקדש מבני נטות יצין וסאל מדין התלוזה, וזכרבת הגויים שם אומרים, וכל עושי דשעה" ח"א, וכל הרשעה" חסדכי' למחמסר ז"ל צברבת, ח"י פתי' היעלם תשאים כתי' וזהו למסר, וכל הרשעה" הולח לא מלאכהו לכוד יז כל שהיה ואלו ירצה הסופר הכ"ל להדעות את הכת המדשה ז'?

חמסר כן בביטויים היה מעט או לא חמסר כלל, כי הי' מורחו אומתו כידוע, אשר גם מן התפלה הי' פטור עש"י הדין — העמנו קח ראי' ז' הלא ויילא גזילה לאלקים החמיקים בכל דעותיו ומנהגיו, ובכל הכנה בכסיות ומדעות אומרים כל המיטוים והיוצאות על הסדר, כי רק הוא בשיבתו לבדו כהו המיטוים עש"י הדין חלמתי, ומעני לא כובל לקחת עד וראי' לאשים המגלים וכן ונמסה לרק ולבהלה, ומבט' לא אלה אשר לא יאריך להם השעה בבתי משהק — טיטראת — והטילו ימים יללות, ושעה אחת למשלה ולפיוט לשנה תחשב להם ז'!

ואולם לא על העולגו חגי כועס — כי דגים הם, ואם בלמו לבטום ולהפיד לכלבסיל מתלהלה יורה תלים ח"ק'ם על דת ואומת ישראל יהיו כל ימיו כעס ומבאזות, וכל הגלישות ח"י יסביו לענות הכסילים כאלותם — אכל חתכלה על המפרסם ומודיע דבריו בכתי העת העהלק על כספי דת לדרש דעות השטיב, והנה בירוש, טובת חז"ל ומורחו ח"ך יחי' בסמו. וסבב גם קים מדועים לבטות את העמלה בני הערים המאחרים ולהלעים כסר רעבה בשוגג כויה דש ולעמם ז' ה' יכבר צעד —

ועתה חסד חתפלל על דבני גלותי אשכנז ההולכים בעקבות אבותינו ורבותינו הראשונים התרדים לדבר ה' ולמקטרת בית ישראל, קדש לא יתאספו אכפה רבה ויודיעו דשח דעת חיה בכל לכן של צוית ויחי בת מורחמו הקדשה להרים כמבול עה"ך עוית, כאשר עש ונעשים אלה המדעים אשר לא יסונו ולא יקשו להרבות המכשלה ולעקור שורשם, ואיך יוכלו המדעיקים לראות ככלל את הקדש, ובצט הרשע יסונו צפיד ואם צמראל — וביחד יבטלתי על חבני ורבי עה"ק ירושלם וזה"ק תוב' אשר ידעתי שגם הסה מחמיקי מגיד יתדמות, וקראו דבני השופר בשער הכויה, והנה עלימדי מלחמה חלל' לדבר הרשות? ובמלחמת מלח — ותתה? במקום שם מ"ה והריסת הקדש — נמסה נמסה, כסו ביהם קקדש יוד שער פה? וצפ' עליהם — כי סליון תלף תורה — להרים קול גדול ולא יקו, להזהר את כל העולם על המעמל המדעו וכל כהניהם וכלי השרת אשר יסרלוהם, כי פגול הם לא ידעו, דבני אשול בתי מפלחם, ועבודתם זרה, וכל הנה אל הבית יעשה — ויהיו כלמי שלבו טקבו דת ישראל והריו צירחתי ה' שאלה שבעקרו אבותיהם על הר סיני, יסונו אחרי ויתחיקו מפתח ציהם ויבדלו מעל אלהי המדעים האלה, השומע ישמע — ואם יעילו לאחד שבערה או חסאס ח"י זה שבר למפולחם ואת כסמם הילי —

ואף שבער"ר מעשי סבלית ויורה נוח, אכל קוסמטי צהבטח נמון התורה ית"ש אשר נהר לו ישרל לסגולת כי לא תשכח מסיני ועמי זרענו ומורחמו אחת חיי עולם היא מקום ומבן לעד, ונסה עשימו הרח"ח כמנה עמיות גדולות אשר צרהאית קרת הודקו מן הרשע, גדלה והלחמה, ומה שבע הרשע גם על גורל המדעיקים והבדעים לדעתם ודעותם, ובעטט אברה האומתו ונכרתה ממה, וחח"ס דמות קרן המדעיקים בנגמם דשעה ה' ואחרו חיל להלש נבול לעונה, כי כהו אומרים כל ישרי לב וכל החדר לדבר ה' ונטיסונה ה' ההדום לשם עולם עד כי עתה דרים בני יצנים נמני חסדים, כי כן עם ישראל קדם לה' עם דך הלכנו להתמערר לקול מורה דק בדרך אחת לשון אל אחרות חיים.

ובאו ונחיקו עונה להרענים הגדולים לדעיקים וחכמים עמורסטים ע"ה ששקן רפאל הייה ב"ר רב בק"ק פ"ח דויין עו"ל הישוק, ומו"ה... ד"ר לעהאקן עו"ל הארזעאלני,

חזק הרבה פעלי ועשו דברשותיהם ובכתיבהם הקללים מוסר הצל חכמה ודעת ורבים
הצינו מעין וקדש עמדי שן כוללם, זכות הרבים המלי נהם.
נקמה ליום האחר, אשר בקרא כולנו בשם ה' אחר, לעבדו שם אחר, צד"ה.
קור בן לוי ישראל שעמדו אבותי על הר סיני.

ביאור על פירוש הראב"ע על מגילת אסתר.

חברתי לכבוד בשמחאמי מורתי כ' מלכת ע"הבה אביזקני הדיין מורה היים טוסיק ז"ל
אנכי היים יוסף פאלאה מטרעביטש

א כאם אברהם הספרדי הקראת חזן עזרא. חזן מורה בלשון ערבית על המספחה,
ואזן עזרא ד"ל מספחת עזרה. (ואולי הייתה משפחתו זאת עזריעזרה הסופר) ובסם משפחתו
זה קשר מה דעיון מיוחד, כי ראוי לאדם לבקש עזר מזהם י"ה בעזרם יתל לעשות מעשה
מה לו לחבר ספר בדברי הורה וחכמה, יען כי הוא לבדו הכותב לו ב"ח ועלמה לעשות
עושהו ובשרן חכמה דעת לאדום תחשבת בהקצן ובהלום על פי הוקי הטעם אשר יבד
בכפשו המעבולה.

ב. והנה חזן המעילה וכו' ורבים הצינו וכו'. ד"ל כי חשבו שמה"כ (ד' י"ד) רוח והכללה
יעמוד ליהודים מעקום אחר מורה על הי"ת הסקרא לפעמים בדור"כ בשם "מקום"
בעבור שכל מקום מלא מעבורי, ועל זה הביט כי מלכד שלח"ה לא יתכן לאמור עליו מחור
"אחר" הנה לא נקראת הי"ת בשום מקום בתנ"ך בשם "מקום" כי אף לפעמים בשם אחר
"מעין או מעובה" כמו משנה חלקי קדם (דברים ל"ב) מעין אלה הי"ת לנו (תהלים ל')
והטעם לכיבו זה כמו ש"ה הראב"ע מעין עזר מש עין ומורה להחמנו הרשומה על תקרת
הבית העליונה המבטת ורואה על כל אשר למטה בחזק הי"ת, והת"כ השאל להורות בשם
הואר על הי"ת שהוא גבור ורם על כל וכוונתו ומביט ובושה הכל, וגם השמים העליונים
נקראים בעבור זאת בשם "מעין" (דברים כ"ו) האקופה מעין קדש מן השמים וביאור
הב' (בתהלים) מעין אלה וכו', כן הוא, אלה הוא השמים עליון בכל דור ודור והטעם שלא
נזכר שם חלקים בכל המעילה הוא יען כי ערדכי כחז אומה בל"הק ובלם המסכה והפסגון
שלה לכל המדינות כמו שמה"כ (לקמן ט' ב') ושלח הספרים וכו' ויען כי ידע ערדכי שגם
הפרססים יעתיקו להחצה בד"ה של מלכיהם קדל לבטח בה שם חלקים שדאנה ערדכי כן
יתללוהו הורים האלה לבטח מחירו שם ירחם, כמו שמשו הכותבים שחשבו לעזרי שחורן
והחזיקו עוד בעצמות גלגליהם חף שגם אלה היו יוצאים כשחזק (ע"כ י"ז) כי הם כתבו
בתורתם חמת השם להכבד והטורח במה"כ, בראשית ברא אלהים: שהוא שם מועצת אלהי
חמתי שיהי בקרבתו, וע"כ מוזכר השם ה' שלא הצריכה ערדכי צמגילה.

א. ויהי בימי וכו' ולפי דעתי שהוא ארתחשסתא וכו'. ד"ל כי החשוד זה ה' מלך אחרי
אשר עלה זרובבל בימי בורש ליר שלם ונקרא וגם בשם ארתחשסתא ועליו מוסבים שני הכתובים
(דנורא ד' י' ז') ונשלכות החשוד וכו' כתבו שטח על ידשי יהודה וירושלם" (הרוחו
על אנרות הוקי אחר בנז לאבד כל היהודים) והכרוב שחזרו, וימי ארתחשסתא כתב בשם
וכו' וכו' בשל בנין הכות עד צנת תרמין לעלבות דרש מלך פרס כשחזר (שם כ"ד). ונחם
ויהי בימי וכו' רוצה לנאר הכפל הכרחי בכ' זה של אחרי בימים ההם וכו' כי "ויהי
בימי וכו'" הוא רק כעין הקדשה כוללת שכל מה שיסופר אח"כ הי' הכל בימי אחשור
זה, ונח"כ הכל לבדו בפרט כי בימים ההם כשנת המלך וכו' קרה המעשה שמה
המסכה וכו' ומה שמקדש מזהה. וטעם הוא אחשור אינו כמו אחרם הוא אברהם (בדה"א
א') כי שם ד"ל עמי שנקרא אחרם הוא שנקרא אח"כ אברהם, אבל מה הוא רק להורות
שהו אחשור אינו הראשון שקלף לפנים רק על פרס ומדי שכן עדינות הלכותיות. לאחר
ישראל, כי אף אחשור אחר שהי' וכן מה אחריו ועלך גם על ערדכי אחרות מהן עהדו
(אחשוראידען) ועד כוז (עטיאשען) שכן דרומית לארץ ישראל כנודע, וכל"ל בדברי הרב

והזדוּכָן כִּמּוֹ כּוֹס לְדִמְיוֹת (לְאֶחָד שֶׁנָּא), וְטַעַם כִּשְׁמַת וכו' כִּי צִדָּר הִיא' וכו' דִּיתָא לְמַתָּה"כ
(י"ב) וְכִי מַעֲשֵׂה תִקְוָה וְנִבְרָחוּ וכו' ודל' כִּי מַלְאֲכַת שְׂמֵחַת רַ"ל כִּשְׁמַתָּה וּמַלְאֲכִיתָּהּ יוֹשֵׁב עַל
כִּסְאוֹ בְּהִקְשָׁתָּהּ וְנִכְתָּמָה מִכָּל עֲוֹנוֹת וכו' וּמִיָּד מֵאֲחֵירֵי מִסְבִּיבֵי, וְהָיָה' רַק בְּכֹחַ שֶׁלֵּם לְמִכְבִּי וְלֹא
בְּחַלְחָלוֹ וְלֹא רָעִים הָקִיִּים עֲלֵיהֶם, וְיִשְׁעֵיכֶם שֶׁמֶרְחוּ עַם שְׁלִיחוֹתָם זֶה וְשִׁלּוֹם אֶרֶץ לְחֻצֹתֶיהָ עֲשֵׂה' מַשְׁתָּה
לְכָל שֶׁנֶּאֱמָר וכו' כִּמּוֹ שֶׁכִּי הָרַע בְּשִׁטּוֹן הוּא

במסגרת הפעולה של "המחנה" נערכו מספר פעילויות, בהן: סדנאות, הרצאות, סיורים, ופגישות. במסגרת הפעולה של "המחנה" נערכו מספר פעילויות, בהן: סדנאות, הרצאות, סיורים, ופגישות.

ג עשה נפתח רבים אמרו וכו' ריח על מה שחז"ל (מגילה י"ח ע"ב) חזי כבוד
במליצתה דקדו וכו' לחסוד חסוד כלל שבעים שנה אשר יעד ירמ' (ב"ה י"ב) לחסוד
בכל מילות ישראל עשה ולא נכלול. (והשנה שז"ל בדברי הרב ריבומיני אמרו וכו') ור"ח
אמר וזתי וכו' ר"ל וע"כ עשה נפתח כעו שז"ה (לקמן ב' י"ח) שעה נחמה גדול בלקיחתו
השנה לחסוד.

וְהַבְּרִיחִים מִלֵּב זָרָה וְכו' הַי הַלְלוּ אֱלֹהֵי עַם"ס הַי רַחֵם לִסְכָּד בְּקֶמֶץ כְּמַשַּׁט הַיִּטּוֹט
מִתֵּן כִּפְּלָ לְרַבִּים וְכֵן בֵּל הַתְּחִלִּים אֲחִירָק (דְּבָרִים כ"ה) מִזֶּרֶם מַגֵּל וְהַצֵּם הַמַּחֲלִים
בְּמֶגֶץ שִׁהֵל לַעֲשֹׂה אֲסֻמָּן הַמֶּלֶךְ הֵם מִצְרַיִם וְהַכֹּהֲנִים עֲלֵיהֶם כִּי שָׂאֵל הָעָם אֵין דְּרָטו
לְהוֹת בְּחֻמָּן הַמֶּלֶךְ. כִּיֵּן עֲשֹׂרֶת בֵּית וְכו' ר"ל בִּי שֶׁם בֵּיתָן מְעִירָה עַל מְקוֹם פְּטִיחַ כֶּסֶם
"בֵּית" הַמַּחֲלִים (נִרְא'ו') מִבֵּית וְהַמֶּלֶךְ וְהָאֵל לַעֲשֹׂמִים הַמֶּלֶךְ לֶסֶם אֲחֵר וְקוֹדָה בִּפְתָח
כִּי עַם שֶׁהָיוּ בֵּיתָן בֵּיתָן בֵּית הַמֶּלֶךְ ר"ל בְּמִסְכּוֹת בֵּיתָן וְלַפְּעֻמִּים מוֹדֵבֶת, ר"ל מִפְּרֵד זֶלַז
קוֹדָה בְּקֶמֶץ בְּחֵן (לִקְטָן כ"ו) חֵל עַתָּה הַיִּטּוֹט שִׁהֵל הַמִּיכֵת הַמַּחֲלֵר כִּיֵּן אֵל הַגִּבּוֹר הַפְּטִיחִים
(אֵין עֵת) אֲיִיכְעָר (אֲחֻסְטָן).

ו' חור ברכב זה הפסיק דעק וכו' ר"ל כי שנת הבראיתו בשבוע ד' מושבת גם עליו וכו' ונהליתו חור ברכב וכו' ובפסוק במלאת ה' נכנס כקצין הדקדוק במר (ב"ח ע' כ"ח) ששור יב' קוף. אמור לשער יעבוד לכבודי ואתה עמוד כיום וכו' ופלת ויעבוד השבי שהוא עמיד ויורק לשער המורה שהשער עבר לפתחה כמו שזוהו היא במחנה מוסגר בין מלת' לכניסו ופלת ואתה יב' חור עין ויהא לך וכו' והעד אחת. ר"ל כי חור' מורה על כצע ומלאת לך ויהי יהודה (בידמות כ') קראו בן צעבר שצבר גדולתו לנבון ולמלאת (ופסוק במר ויעתקם בן חורם קהלת י' י"ח) וכן חזיקו (הפ' ש' שאלות משה כ"ח). וזה תירוט (מיתוהיט) בדרת' וג' ברשט ותכלת הם עינים וצבעים ידועים אשר היו בשני (אם יזידעכשאוהפסוק) החרה כדברי בן כי מלת אחת בלתי יחד עומד על המציאות על המלכות והשפעה המורכב שבהם עינים שני עומד כי הם שדקדוק (לו בעלמלע ויעשאוהפסוק) הדקדוק העלם. בקבלי פתח. החור יב' ר"ל שהוא בשפת (מה שקראו האחרונים פתח גדול לפי שגבר לפתח סבה הרבה כאשר נראה לנחת תמונה זו) ויתורנס שדדע ואינכר כוח חבלי יולדת (ויהושע י"ג) שהיו נקוד בשל (שקראו פתח קטן) חף שהשפיר יחיד ורכוש חבל נחלים הוא בעיניהם. כן הוא הכד וכו' ר"ל כי הפך קראו גם בשם צד (ניקוד בל"ע) ואשר נקמי הוא בודד בעעלתו חבל יחי כפתים בעלבים ויהא יקר סודו כמו האמר הוצע עינים וירקן (שדדור) חבל אף חיי למד לבישע. ועמודי שם בעו שכו' ר"ל כי הוצע עי' חסר בו כחור וזה עש' שהוא מותרת עיני. שם כוכב (בל"ע) ששם ויגשיל (ועשיוק) במחל'כ (שם ל"ח ל"א) ועש על נתיב תמים. והנה הגלגלים וכו' ר"ל כי גלגלי כסף חלם שה' בן העמודים היו עובדים רק קלת וחבלי בן וארנען ותלסם הנשאר היה

תנולה ונראה לעין כל לבדוד ותבואתה. רשית שמו ערשתה חכמים (מ' נ' ט' כ"י) יהאם
 שם לביטון המסקל. ופניהם סורים עם הוליש סלדטה (לרץ דין) בלדען (למטען).
 וי' סורים מנחה סיני יהאם שם התורח בלשות פועל כפ"ל וי"ל שהיה הביטוי פועל לרבים
 מזהם שם ומחרתם. העשירי העשירי שהכלים היו עשירים זה היה בלדען ומתחבת, וכן
 ועם סורים אל מתעורר (תשלי ט' כ"ח) ר"ל אל מתחבר לאנשים החשובים בלדען מכל וכלתם
 (לחלדען בלדען) אשר ע"כ חכים עומים כמבטע כל איש בחזון רוח לירוח לקים ומחן. ביד המולך
 בלדען המולך וכו' כן ב"ל ור"ל עין כי את כח מעשהו יבשה החדש בלדען ע"כ הכולל שם י"ד
 להורות על הכח יקבוצת בלדען.

ה. והשיר. כל מסקל בכה האבילה" (מ"א י"ט ח') וכו' ר"ל כי שניהם ע"ה פועלה
 כי שרבו שמה וכו' רחוי כחיתו שתי יודין הראשונה תלויה הול' לה"ם והשניה לביטון
 הנקבה, אלל היוד הראשון ג"הם בלדען היוד השניה. בלדען כחיתו וכו' ר"ל כחיתו והרגל כל
 איש ואיש מהקדמים סבלי אשר הנקבה או חכמו חיתו לבקור את הנקבה ושם דת הוא
 ללך נקבה כמו שאל' (לקחון ו') והלח סתבה, ותנוכה על היורים וכו' ר"ל פריסיו ובלחם
 מעמי דתים בלדען ומהחכמים וכו' דתי המולך (ש"ח) וכן ששים ובלחשים מהנכסד אשר
 וכלום אכן נקבות, חכים סכרית וכו' כי אשר חכם הסודיה ללך חכמים על תקיפת ומתנדות
 יד איש על זולתו להכניס לנשות בלדען, וכן (בדכיל ט') וכל הול' חכם לך, כר"ל איש
 חזק ומקין סודך להיות בלדען ונעמה מנעמה כי חכם כחיתו חמה עובר וסוף כל המעשים
 חיתו עד כי מנח אל המוסר ללדען חמה, וכדק"ל כחיתו שם המוסר חכם לרוב. רב ביתו
 גדול, ר"ל כי חמה רב יחזק לה לבד על ריבוי השמות (בל"ח פיה) כי חכם על ריבוי החכמות
 בלדען המעלה והקדק וכו' חכם ר"ל על שם, ומובל בלדען המולך כמו ורבי המולך (ירמיה
 מ"ח ח') ר"ל שריה לכה.

ב. בית העוללות חמר בית ור"ל בלדען המלכות יכן הנכסל בית ה' (מ"ב ב"י ח') ה' בבית ה'
 י. בלדען כל המולך פועל עבר ויחזקם (אלה ויחלצנו מטהנו וכו') וכן מה עמו חמה לך
 במדבר (כ"ד) עבר ה' בימיו עיה טובים, כי יגד מוקד החכמות והכמות יענה הנכסל יענה
 העבר ועתיד להורות בלדען וכן דקידה המקדשים, חמה בלדען מה, כמו שחלל גס ללדען
 המלכות והלשע (בלדען ל"ד) חמה שם מלכותם, (וישע"ה ח' י"ח) יחידיו כחיתו בלדען
 יחיה" (החמשוך וכו' אי"ה)

שירי כבוד.

ממני מאי קאהן ביסטריטין.

פועלים אבירה — ותפוד תנתי

נרית ופועלים בו תחיו סמיכים

איש אשר כחשך חמה עיניה

הוא נחיה ופועלים ותפוד תנתי

לשניאור וקיש.

דעת דאיתיד קיש חקיקה

עם ברוך בלדען, רחי שניאור

האמנה לעמוד על דר הורח

ואביש מתחיה כי בלדען אורי

ותפודי

לכבוד החכם הכולל אוהב עמו אברתם

המכונה דר. אלבערס קאהן י"ח.

חבונ' בלדען, כי אין ב' דעת

כי עקלה קשת וכו' נעשה בלדען

עוד יש לי ורחק יח אשפע בלדען

אנכי ואברתם בדי ארץ אחת

עולם חסיד

לכבוד החכם הנרדף והבלשן הכפוי

שלמה מונק י"ח.

משלי ערב

(המשך סטומער 22)

זה איז עשכנז לבנו ואמר חסד משכנע, וזהוה צלמוט טאה בין ריעיק, וזהוה הסכין בלועד, אס יניחך צלמך לראחא בקרעך, כענוב (משלי ב"ב 3) וסמח סכין בלועד וגו'. בעת חטא רבש אכלה והקל ואם תהאית מאר נפשך גער

ר' לך בני אביר לרדחיתך, ואל תהיה בך האהר כושלת, הלא בכפנד ואל יהיה שטך בזוללים האש והטמאכלת.

מלא הבטך מאשר מחלך ידך, בי ככל מחלך אשר אין בו סק חיתך ולידך, וכן כמלא בחכמה חס מעדות החכיל דמאל (ה' י"ב) בלומי הלא ורעו כס כל עבדיך ימים עשרה ויחלף בפיך מרליו וגו' ולמקלה ימים עשרה ברחם מרליוהו טוב וגו'. הלא איז עשכנז לבנו ואמר חסד במוטעמים טובים, ויאמר לי הכן איה העשאר טמאה פתנו מנועמים טובים, ויאמר הרעיו כפך ואל מחלך עד שתחלוף, ייטיב לך אשר תחל ככנוב (משלי ב"ב י) כס טמאה חסד נופת וכן רעבה כל חר מהוק.

הרהק נפשך חק עברי אל, בי הם ששים בו ומקיים, ובדריביתך לך אל תאלף, ארצות. העם המתאווים.

וגוה איז חסד לבנו: החלוף המתפללים ואל המתפללים, וכן אמר החסדים ואל אחרי המתפללים והמעיב, ורחק אחרי חסדו ונאמר ואל תהי בבוטלי ין וזולל בשר, ככנוב (משלי ב"ב 3) אל תהי בריבוי יקונו. ואמר איז חסד אל מחלך בשלחן אחר כאכלך בלחך, ואל משה ידך על אשר אינו לכיך ככנוב (סס סס א') בי חסד ללחם אס משה וגו'. והחכמים הקדומים אמרו בשר הכנה ימים טובים ומחלחל דעים, והרבות ין מנה טעמים וסלמס קרעים, ומזמן קדמים ופלעים ככנוב (סס סס ב"א) בי בינח חולל חרש וקרעים חלבים טומה. ונאמר (שפי' ה' ב"ב) הוי גבורים לשמח יין, והלחך (סס סס א') הוי וסכמי בנקר סכר ידומו: ונאמר (משלי ב"ב 3) למי אזי למי חמי לעלחמים על יקין וגו' ונאמר (סס ו' א') ואל כמהלך רישך ומסונך בלג מנ.

חכמים אמרים נאכל, להחיות נפשנו תבין א ורתו, ונאמר חללים נחיה ונאכל, ואך חלק לבד אכול ושתו.

שחו חשתה מאין שור, בי היון רבים עבר, הוי גברים לשחיה ין, אנשי חיל למסוך שור.

השמרה אל החקירה מסך בני, פן העבור אותך להבאישך, לסה תהיה סובא וסמהלך ואיש, סגן יהי חלק לך רישך.

שחה כדה ואל החקר כסובא, ישר הכוס טקים קציר וחריש, וסא בן כי כפפעני ונחש, בסופו חוקרו ישר ויפריש.

מענה בקערך, להגוי קו' מסחי ביר, (המשך יסא איה) לשכרם בלדק כי הגוי חסד כהר בלומקוה, כ" קל עליו לשלח למענה הלדקה טלכס 100 כר' ככל מדס. — להחכמים א' החקר

וחי' ג' ס' ב"ג. הדיעוני אס ויעסם לרמן הלכנו, ולרלכני יהי אס חטעו מעיכסם להספער, גס בלכנו. — להר' י"ס בקו'. ככהחמי להלכין לא קלחתי עלי רק אחריות דברי, ולקיימת חתה קו' ל"מ, ולפת בי הכו' מוכרת לתת מקום גס לדכנים טלכס בלכנו.

האס הרולה לכמוכסל יכתב כפי הולדעמסס הזות.

A la rédaction du LIBANON, 12 rue des Gravilliers Paris.

Paris. — Typ. L. Guérin, rue du Petit-Carreau, 26.